

MIPP Sleutelprojecten

Meerjaren Integrale Planning Projectbijdragen

Inhoudsopgave

Introductie	3	De Sleutelprojecten: verkenningfase	10
Mipp Sleutelprojecten : kaders en principes	4	Metalot	11
Mipp Sleutelprojecten: gefaseerde werkwijze	6	Delta in Beweging	15
Mipp Sleutelprojecten: maatschappelijke meerwaarde in beeld	8	Brainportcity	18
		Gebiedsopgave N261	22
		De toekomst van Brabant	25
		Mozaïek Dommelvallei	29
		Biomakerij	32
		Zuiderwaterlinie	35
		Ontsnipperingsopgave A58	39
		Stedelijke agenda Brabantstad	42

Introductie

De samenleving verandert en de provincie beweegt mee.

Als gevolg van de veranderingen in de samenleving worden wij steeds vaker benaderd door maatschappelijke partners met de vraag of de provincie in initiatieven en projecten kan en wil participeren. Dit betreft vaak projecten geïnitieerd vanuit de samenleving, waarbij de betrokken partijen nadrukkelijk ook zelf willen investeren. Het blijkt voor ons nog dikwijls lastig om dergelijke projecten te faciliteren. We vullen onze 'netwerkende rol' nog (te) vaak in vanuit sectoraal ingevulde en belegde beleidsprogramma's. Om echter goed mee te kunnen bewegen met de veranderingen in de samenleving en om unieke kansen te verzilveren zullen wij ook ruimte moeten inbouwen in onze beleidsprogramma's.

Door een Meerjaren Integrale Planning Projectbijdragen (MIPP) voor sleutelprojecten starten wij met het verrijken van ons instrumentarium om sleutelprojecten te realiseren en kansen te verzilveren. Dat doen we door, vanuit onze eigen ambities en met het oog op maatschappelijke meerwaarde, gelijke tred te houden met het ritme en de dynamiek van initiatiefnemers en partners binnen sleutelprojecten. In de voorliggende uitwerking hebben wij de bij de Perspectiefnota aangenomen motie 'M45 Beweging met Sleutelprojecten' opgenomen. Voordat de concrete sleutelprojecten de revue passeren, is er ter vaststelling door Provinciale Staten een kwalitatieve ontwikkelingsgerichte sturings- en verantwoordingsfilosofie uitgewerkt.

MIPP SLEUTELPROJECTEN: KADERS EN PRINCIPES

In het 'MIPP Sleutelprojecten' wordt vanuit een nieuwe werkwijze en procedureel kader invulling gegeven aan flexibel financieren in een netwerk georiënteerde werkwijze. Deze werkwijze is ingericht volgens onderstaande principes:

- Eigen ambities centraal

Dit eerste principe lijkt wellicht paradoxaal. Een gedachte die op het oog mogelijk meer voor de hand ligt is dat in deze werkwijze juist de ambities van andere centraal worden gesteld. Netwerk georiënteerd werken betekent echter niet dat de provincie met alle winden mee moet waaien.

Netwerk georiënteerd werken vraagt juist scherpte in de eigen ambities. Dit echter wel op een wijze die ruimte biedt aan de dynamiek van onze omgeving. Dit vraagt op termijn bijvoorbeeld om beleidsprogramma's die zijn geformuleerd vanuit de 'bedoeling' en minder vanuit een vooraf gedefinieerde instrumentele invulling. Bij dergelijke beleidsprogramma's wordt het beoogde doelbereik vastgelegd, maar de nadere invulling kan gedurende de looptijd veranderen of nog worden vormgegeven. Met het MIPP Sleutelprojecten wordt deze werkwijze geïnitieerd. Toekomstige sleutelprojecten worden ook altijd gefinancierd vanuit lopende beleidsprogramma's.

- Sturing en verantwoording

Er is gekozen voor een sturings- en verantwoordingsfilosofie die is gebaseerd op een kwalitatieve en ontwikkelgerichte aanpak. Zorgvuldige kaderstelling en verantwoording bij sleutelprojecten met daarin een heldere rolverdeling tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten is daarin cruciaal.

In de werkwijze worden twee fases (verkenning en besluitvorming/realisatie) gehanteerd. Via de P&C-cyclus wordt per fase inzicht in de sleutelprojecten' gegeven. Gelet op de opgedane ervaringen bij het Ontwikkelbedrijf en de Erfgoedfabriek én de kaderstellende rol stuurt Provinciale Staten op de doelen, voortgang en realisatie van (het totaal van) sleutelprojecten. De Staten vervullen ook de opdrachtgevende rol ten behoeve van de verkenningsfase.

Besluitvorming binnen de individuele projecten liggen bij Gedeputeerde Staten, zodat door snel te kunnen schakelen op projectenniveau kan worden ingespeeld op de dynamiek en het ritme van de buitenwereld. De keuzes die op projectenniveau worden gemaakt worden zorgvuldig vastgelegd en verantwoord aan Provinciale Staten.

MIPP SLEUTELPROJECTEN: KADERS EN PRINCIPES

- Afwegen: maatschappelijke en financieel

In de systematiek worden projecten vanuit twee perspectieven gewogen; maatschappelijk én financieel.

Bij sleutelprojecten wordt de balans tussen financiële en maatschappelijke waarde inzichtelijk gemaakt en wordt geprobeerd deze te optimaliseren. Met betrekking tot het definiëren van maatschappelijke meerwaarde worden naast de provinciale ambities de 'functionele waarde', 'belevingswaarde' en 'toekomstwaarde' centraal gesteld.

Deze waarden zijn uitgewerkt op pagina 9.

Naast deze maatschappelijk georiënteerde kaders, moeten projecten ook financieel haalbaar zijn. Vanuit financieel perspectief worden onze arrangementen vanuit de onderstaande principes ingevuld:

- Uitgangspunt is dat sleutelprojecten zo maximaal mogelijk en minimaal voor 50% vanuit bestaande provinciale programma's worden gefinancierd. Het maatschappelijk rendement dat met sleutelprojecten wordt gerealiseerd rechtvaardigt dit ook. De sleutelprojecten dragen immers bij aan doelstellingen van reeds vastgestelde programma's. Daarbij geldt dat, indien financiering vanuit bestaande

programma's onvoldoende is om het sleutelproject tot uitvoering te brengen, de vrije begrotingsruimte als sluitsteen in beeld komt.

- De financiële inspanning bij sleutelprojecten is afhankelijk van en gerelateerd aan de context waarbinnen de ambities kunnen worden gerealiseerd. Dat betekent dat we bijvoorbeeld soms alleen kiezen voor impulsen in onrendabele (investerings) gedeelten, soms kiezen voor een bijdrage in een (langdurigere) exploitatie of op een andere manier projecten meefinancieren.
- Er is sprake van een evenwichtige bijdrage van derden aan het sleutelproject.

MIPP SLEUTELPROJECTEN: GEFASEERDE WERKWIJZE

Om ons te kunnen positioneren ten opzichte van initiatieven en projecten moeten de provinciale ambities helder zijn. Door een gefaseerde werkwijze zorgen we ervoor dat Provinciale Staten vanuit het portfolio van sleutelprojecten de totstandkoming van projecten kunnen initiëren, volgen, accenten kunnen leggen en kunnen bijsturen.

In in de P&C-cyclus wordt de voortgang van de sleutelprojecten inzichtelijk gemaakt. Dit wordt gedaan de hand van 'facts en figures' en in elke fase vier vragen te beantwoorden:

- Wat betekent dit sleutelproject voor Brabant?
- Waar staan we nu?
- Waar willen we naar toe?
- Wat is de maatschappelijke waarde?
(‘functionele waarde’, ‘belevingswaarde’ en ‘toekomstwaarde’)

Twee fases

Bij sleutelprojecten worden twee fases gehanteerd, met daaraan gekoppeld de allocatie van middelen:

- de verkenningsfase
- de besluitvormings- / realisatiefase

▪ Verkenningsfase

Provinciale Staten geven opdracht aan GS om verkenningen van sleutelprojecten uit te voeren.

In deze fase worden projecten geselecteerd die mogelijk als sleutelproject worden uitgewerkt. De richting en de scope van het project worden in deze fase – met initiatiefnemers en andere betrokkenen – gedefinieerd.

De volgende elementen worden in deze fase tenminste uitgewerkt:

- Aan welke provinciale ambitie(s) draagt het project bij?
- Wat is de maatschappelijke meerwaarde van het project? (o.b.v. gebruikerswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde)
- Wat zijn de financiële implicaties van het project en hoe kan het worden gefinancierd?

In deze fase worden projecten kortom nader getoetst op de beweging en haalbaarheid. Ook worden de rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen in deze fase vastgelegd.

Opdracht

Aan Provinciale Staten worden gevraagd om Gedeputeerde Staten de opdracht te geven om de projecten die in dit document in de verkenningsfase zijn opgenomen nader te verkennen en uit te werken.

MIPP SLEUTELPROJECTEN: GEFASEERDE WERKWIJZE

Rol Provinciale Staten:

- Opdrachtgever voor de verkenningen van projecten.
- Kennismemen van de status van verkenningen via de P&C-cyclus. Deze rapportage biedt de gelegenheid om bij te sturen.

Rol Gedeputeerde Staten:

- Voorstellen doen voor projecten t.b.v. de verkenningfase.
- Verkennen, op basis van de opdrachtverlening door PS, van de projecten.

• Besluitvorming en realisatie

Het resultaat van de vorige fasen is dat de scope voor de projecten is vastgelegd, de maatschappelijke meerwaarde in beeld is gebracht en voor realisatie van het project is een participerende of stimulerende rol van de provincie noodzakelijk. Daarover vindt in deze fase besluitvorming plaats.

- Stimuleren
De provincie is één van de partners die het initiatief verder wil helpen. De positie van de provincie in deze rol is niet die van investeerder. We kunnen bij deze strategie wel beperkt procesmiddelen inzetten (geld, menskracht of specifieke expertise).

- Financieel participeren

Als een financiële bijdrage van de provincie noodzakelijk is construeren we een financieel arrangement conform de principes en uitgangspunten zoals eerder beschreven in 'afwegen: maatschappelijke en financieel'.

Thans zijn er nog geen projecten in deze fase.

Rol Provinciale Staten:

- Via de de P&C-cyclus kennisnemen van de uitgewerkte verkenningen en richting geven aan de sleutelprojecten ten behoeve van de verder besluitvorming en realisatie.
- De voortgang van de realisatie bewaken.
- De rapportage biedt de gelegenheid om bij te sturen.

Rol Gedeputeerde Staten:

- Op basis van verkenningen besluiten over provinciale rolneming.
- Rapporteren en verantwoorden over besluitvorming en realisatie via de P&C-cyclus.

MIPP SLEUTELPROJECTEN: GEFASEERDE WERKWIJZE

Samenvattende opdracht:

Aan Provinciale Staten worden gevraagd om, op basis van de hiervoor beschreven systematiek, onderstaande opdracht(en) te verlenen:

Aan Provinciale Staten worden gevraagd om Gedeputeerde Staten de opdracht te geven om de projecten die in dit document in de verkenningsfase zijn opgenomen nader te verkennen en uit te werken. Deze verkenningen dienen te worden aangeboden bij de Perspectiefnota 2018. Gedeputeerde Staten krijgen verder de opdracht om gerelateerd aan deze verkenningen een werkwijze te ontwikkelen over de wijze waarop de sleutelprojecten naar de besluitvormingsfase kunnen worden gebracht. Hierbij zal verder worden ingegaan op de rolverdeling tussen PS en GS.

MIPP SLEUTELPROJECTEN: MAATSCHAPPELIJKE WAARDE IN BEELD

De maatschappelijke waarde wordt gedefinieerd vanuit de provinciale ambities en de 'functionele waarde', 'belevingswaarde' en 'toekomstwaarde'. De waarden dwingen ons om de maatschappelijke waarde vanuit verschillende invalshoeken te definiëren. De vergelijkbaarheid van projecten wordt daarmee verbeterd en we leggen de basis voor een gemeenschappelijke taal. De waarden vormen daarmee een startpunt en geen eindpunt. Het is geenszins de bedoeling om de waarden als dwingend keurslijf te gebruiken. Door de eigenheid van projecten krijgen de genoemde waarden wisselende invullingen. Sleutelprojecten worden dus ook vanuit de eigenheid gewogen. De begrippen tonen aan dat maatschappelijk waarde een balans van economische, ecologische, sociale en culturele aspecten kent. In de navolgende uitwerkingen van sleutelprojecten in de verkenningsfase is een eerste oriëntatie op het toepassen van het waarderingskader opgenomen. Vanuit het adagium: 'al doende leert men', moet dit worden beschouwd als een eerste (verkennde) oefening.

Functionele waarde

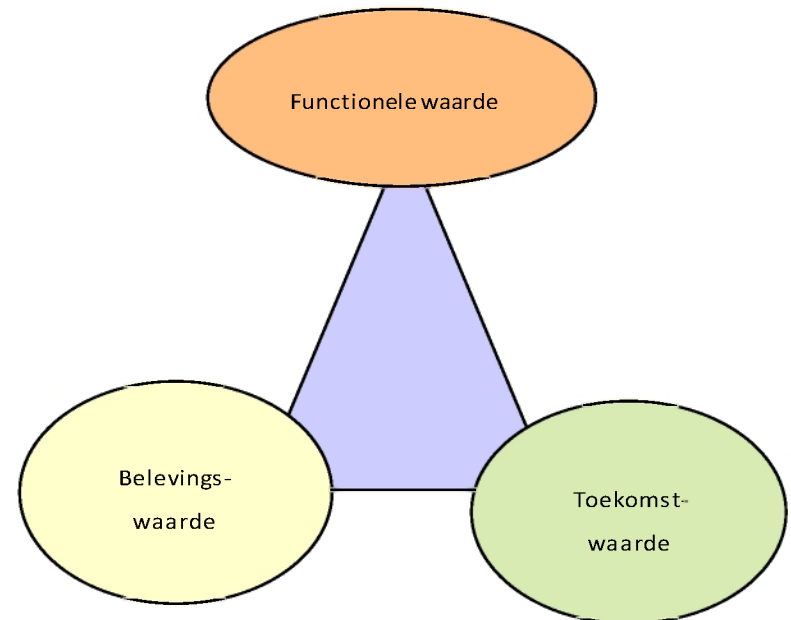
- Het project draagt bij aan de Brabantse doelen
- Het project is welvaartsbevorderend
- Het project is risico beperkend
- Het project kent een multiplier (in- en extern)

Toekomstwaarde

- Het project is duurzaam / draagt bij aan verduurzaming
- Het project is sociaal inclusief / draagt bij aan sociale cohesie
- Het project is financieel exploitabel
- Het project is rolvast / -versterkend (in- en extern)

Belevingswaarde

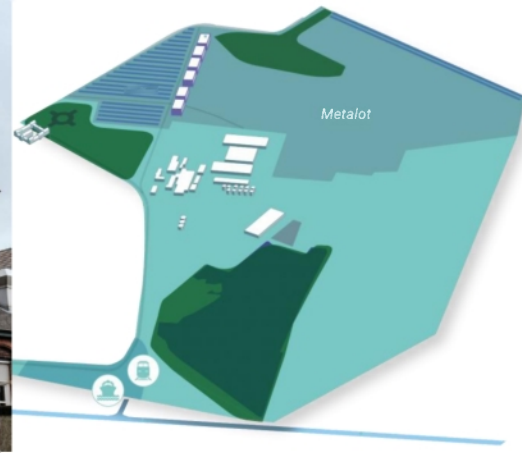
- Het project vertelt het verhaal / de verhalen van Brabant
- Het project benut historische waarde
- Het project is iconisch of kan dat worden
- Het project heeft bereik onder Brabanders en (inter)nationaal

DE SLEUTELPROJECTEN

Verkenningfase

<u>Metalot</u>	11
<u>Delta in Beweging</u>	15
<u>Brainportcity</u>	18
<u>Gebiedsopgave N261</u>	22
<u>De toekomst van Brabant</u>	25
<u>Mozaïek Dommelvallei</u>	29
<u>Biomakerij</u>	32
<u>Zuiderwaterlinie</u>	35
<u>Ontsnipperingsopgave A58</u>	39
<u>Stedelijke agenda Brabantstad</u>	42

Metalot

Wat betekent het voor Brabant?

De missie is het terrein te ontwikkelen tot het meest duurzame en innovatieve industriepark, op het gebied van circulaire economie, van Nederland. De ontwikkeling van Metalot en activiteiten gekoppeld aan het bedrijf Nyrstar en Budel-Dorplein kennen meerdere deelopgaven, die verschillende provinciale en maatschappelijke opgaven aangaan. Bijvoorbeeld als proeftuin voor energietransitie; de aanleg van een zonnepark en het bedenken van oplossingen voor het opslaan van elektriciteit raakt aan de provinciale energieopgave. De natuurontwikkeling die gepaard gaat met de ontwikkeling van het terrein is daarnaast belangrijk voor de provinciale natuuropgave. Voor de economische concurrentiekracht en werkgelegenheid is de ontwikkeling van Metalot ook van groot belang.

Het project is, integraal/cross sectoraal van aard en is voor verschillende provinciale domeinen een belangrijk (sleutel)project.

Facts & figures

Status Looptijd n.t.b

Verkenning

Provinciale raming

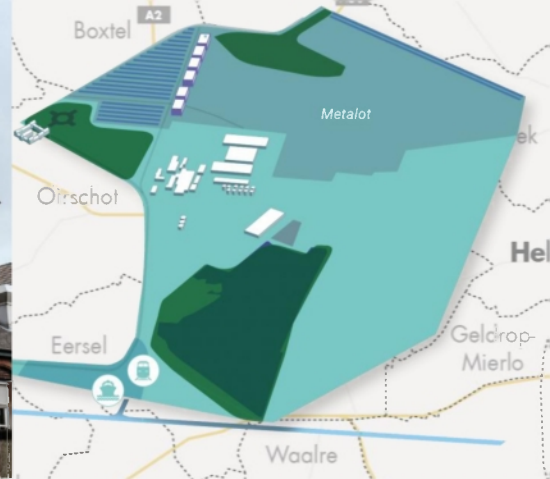
n.t.b.

Dekking

n.t.b.

Partners

Nyrstar, Gemeente Cranendonck, Technische Universiteit Eindhoven, TELOS, BOM

Waar staan we nu?

De basis is gelegd

De ontwikkeling in Budel-Dorplein zijn in de laatste twee jaar in een stroomversnelling geraakt en er is veel vooruitgang geboekt. TU/e en Telos zijn, naast Nystar en de gemeente, belangrijke partners geworden in de ontwikkeling van Metalot. In samenwerking met de BOM en TU/e worden nieuwe strategische partners gezocht uit bedrijfsleven en onderzoekswereld. Door aanhaking van TU/e en Telos is er een kennisinstituut ontstaan: Metalot Circularity Center Cranendonck (Metalot3C).

The next step

Vanwege de toenemende complexiteit van de ontwikkeling van Metalot is in de afgelopen maanden door de provincie een verkenning uitgevoerd naar wat de volgende stappen kunnen zijn en wie welke rol zou kunnen pakken. De provincie zal samen met de partners de koers voor de komende tijd gaan bepalen en door middel van een regisseur/kwartiermaker de ontwikkeling naar een volgende fase tillen.

Waar willen we naar toe?

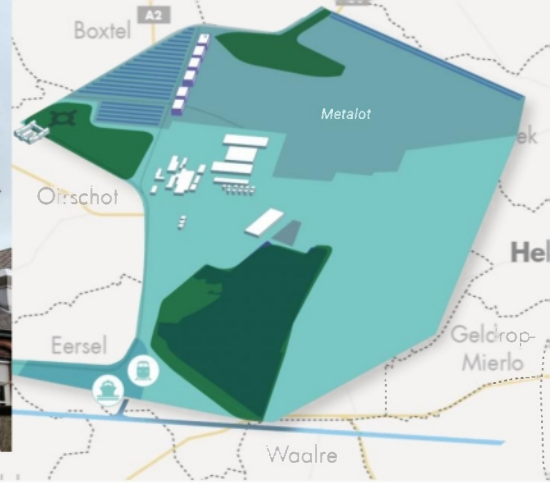
Icoonproject

De potentie voor een icoonproject van de circulaire economie benutten. Al meer dan een eeuw wordt in de enige zinkfabriek van Nederland in de zuidpunt van de gemeente Cranendonck zink geproduceerd. Belangrijke sectoren als elektronica, metaalindustrie, machinebouw, automotive, chemie en medische technologie zijn sterk van deze fabriek afhankelijk.

Het doel is het creëren van een (campus)werklocatie van de toekomst waar, naast vestiging van grote en duurzame bedrijven, wordt gewerkt aan de innovatieve oplossingen van de globale uitdagingen op het gebied van (steeds schaarser wordende) metalen en nieuwe vormen van energie (o.a. Solar- en Metafuels).

Living Lab

Metalot zal gaan fungeren als proeftuin van circulaire economie waar onderzoekers en ondernemers samen innovatieve oplossingen bedenken die de markt op kunnen

Verhaal van Brabant

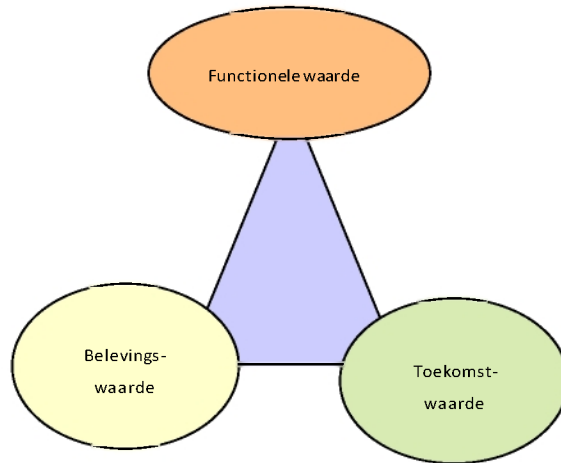
Bij het realiseren van dit project krijgt de natuurontwikkeling en het verhaal van de zinkfabriek in Budel-Dorplein een prominente plek. Het herbergt ook een prachtig Brabants verhaal van een Company Town die eind 19de eeuw is ontstaan.

Werklocatie van de toekomst

Metalot wordt de (intern)nationale hotspot voor innovatie en circulair gebruik van metalen en energie.

Door het combineren van de geavanceerde kennis en ervaring van bedrijven, wetenschappers, overheid, studenten en start-up's, versnelt Metalot de revolutionaire, duurzame, circulaire ontwikkelingen op het gebied van metalen en energie.

Eerste oriëntatie op Maatschappelijke meerwaarde

Functionele waarde

- draagt bij aan de Brabantse doelen
- is welvaarts bevorderend
- is risico beperkend
- kent een multiplier (in- en extern)

Toekomstwaarde

- duurzaam / draagt bij aan verduurzaming
- Sociaal inclusief / draagt bij aan sociale cohesie
- financieel exploitabel
- rolvast / -versterkend (in- en extern)

Belevingswaarde

- vertelt het verhaal / de verhalen van Brabant
- historische waarde
- Is iconisch of kan dat worden
- heeft bereik onder Brabanders en (inter)nationaal

Toelichting op functionele waarde

De bijdrage aan verschillende Brabantse doelen is toegelicht op eerdere pagina's. Door een goede positionering/aansluiting van Metalot in Rijks- en EU programma's (zoals bijv. Fuelliance en Solarfuels) kan het DE locatie worden voor toekomstige (proef)ontwikkelingen op o.a. duurzame energie en fuels waardoor de investeringen een grote multiplier kunnen realiseren.

Toelichting op toekomstwaarde

Metalot zal een belangrijke bijdrage leveren aan de versnelling van de energietransitie in Brabant /Nederland. Door het combineren van de geavanceerde kennis en ervaring van bedrijven, wetenschappers, overheid, studenten en start-up's, versnelt Metalot de revolutionaire, duurzame, circulaire ontwikkelingen op het gebied van metalen en energie.

Toelichting op belevingswaarde

Metalot staat in het dorp Budel-Dorplein. Dor is de achternaam van 2 Waalse broers die in 1893 de zinkfabriek in Budel hebben gesticht. Er werd niet alleen een fabriek gebouwd, maar er kwamen ook o.a. huizen, een school, een kerk en een klooster. Zo ontstond er een echte 'company town'. De ontwikkeling van een company town en de industrialisatie van dit stukje Brabant herbergt een prachtig verhaal dat nog toe onbekend is.

Delta in Beweging

Wat betekent het voor Brabant?

De Delta is het gebied waar de rivieren, de zee en het Brabantse land elkaar ontmoeten. Uniek in de wereld vanwege de eeuwenlange strijd tussen land en zee en menselijk handelen. Onlangs uitgeroepen tot een van de vier mooiste gebieden van Nederland.

Een gebied met een onwaarschijnlijke potentie, maar tegelijkertijd met complexe uitdagingen. Dat, door de vele bestuurlijke grenzen en de complexe samenhang, én het uitblijven van een Rijksbesluit over een gezond Volkerak-Zoommeer, teveel in de wachtstand blijft, waardoor óók de uitvoering van andere (provinciale) doelen stukt.

Het project geeft daarmee een multidisciplinaire impuls aan onze opgaven rondom water en (vrijetijds)economie en draagt bij aan de realisatie van onze ambities op het vlak van natuur, Zuiderwaterlinie, innovatie agrofood, en sociale veerkracht in dit gebied.

Facts & figures

Status	Looptijd tot
Verkenning	n.t.b.

Provinciale raming
n.t.b.

Dekking
n.t.b.

Partners

Gemeenten, Waterschappen, RWB, Provincies Zuid-Holland, Zeeland, Antwerpen en Oost-Vlaanderen
partners in Waterpoort, Biesbosch(streek fonds); Streekorganisatie Brabantse Wal; Zuiderwaterlinie; REWIN, diverse (grote en kleine) ondernemers, Waterbus;
Natuurorganisaties, (NL en VI) Oosterschelde en VisitBrabant, VVV, ANWB, Grenspark Kalmthoutse heide,
Kennisinstituten zoals NHTV, Deltares, HAS, TNO, VU Amsterdam, Ghent University en Universiteit Antwerpen.

Waar staan we nu?

De recente verkenning Brabant aan Zee wijst op de kracht van dit gebied als belangrijke economische (vestigings)factor.

De recente plannen van de HAS voor een locatie in Bergen op Zoom, de Regionale Economische Agenda, de uitverkiezing van NL Delta tot een van de vier mooiste gebieden van Nederland, de succesvolle pilot Waterbus, én serieuze belangstelling van de riviercruise-markt voor de Delta versterken het vertrouwen in het gebied én zetten de Delta bij het Rijk (o.a. ministerie EZ) op de kaart.

Met enkele slim gekozen investeringen, met name gericht op enkele strategische projecten, die ook bijdragen aan een economische impuls, willen we het rijk verleiden om in beweging te komen. Door tegelijkertijd te laten zien wat er daarnaast uit andere programma's nog wordt gerealiseerd, wordt dat nog sterker.

Partners staan klaar om dit samen met de provincie uit te werken en enkele slimme projecten voor te dragen die de Delta letterlijk in beweging brengen en een verder opwaartse spiraal van investeringen in gang zetten.

Waar willen we naar toe?

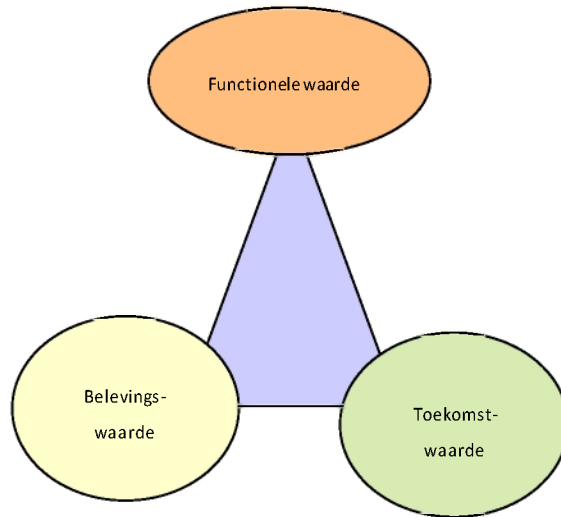
Doel is te komen tot een economisch welvarend gebied waar voedselproductie, veiligheid, duurzaamheid, verdien capaciteit en natuurwaarden in onderlinge samenhang succesvol zijn.

Dit is een werkelijk integrale opgave. Een besluit over een gezond Volkerak Zoommeer is een van de sleutels hiervoor.

Door een aantal gerichte investeringen willen we de Delta letterlijk in beweging brengen en een opwaartse spiraal van investeringen in gang zetten. Om daarmee de wachtstand in het gebied te doorbreken én om tegelijkertijd het rijk te verleiden tot een positief besluit.

In de slipstream liften een groot aantal andere provinciale beleidsthema's, waaronder water, natuur, vrijetijdseconomie, innovatie agrofood, cultuurhistorie en sociale veerkracht mee. De multiplier is daarmee groot.

Eerste oriëntatie op Maatschappelijke meerwaarde

Functionele waarde

- Draagt bij aan de Brabantse doelen
- Welvaarts bevorderend
- Risico beperkend
- Multiplier (in- en extern)

Toekomstwaarde

- duurzaam / draagt bij aan verduurzaming
- Sociaal inclusief / draagt bij aan sociale cohesie
- Is financieel exploitabel
- Is rolvast / -versterkend (in- en extern)

Belevingswaarde

- Vertelt het verhaal / verhalen van Brabant
- benut historische waarde
- Is iconisch of kan dat worden
- Heeft bereik onder Brabanders en (inter)nationaal

Toelichting op functionele waarde

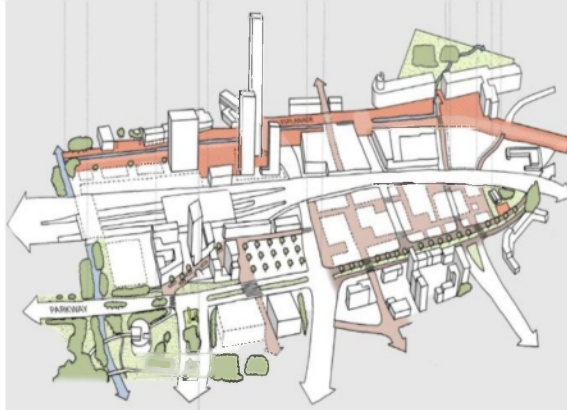
'Delta in beweging' draagt bij aan provinciale doelen m.n. Water/Connecting Delta, (vrije tijds)economie, innovatie agrofood (Plantaardig), natuur. Dit geeft een impuls aan sociale veerkracht (o.a., vertrouwen in overheid) en versterking van de bestuurskracht. Het biedt tevens input voor klimaatadaptatie en energietransitie. Een duurzaam robuust en gezond watersysteem met goede verbindingen genereert extra bezoekers, vergroot de potentie als voedselschuur voor een grote regio en leidt tot een aantrekkelijk woon- en werkgebied. De economische impuls en investeringen bevorderen de welvaart en genereert een nadrukkelijke multiplier.

Toelichting op toekomstwaarde

De sleutelinvesteringen worden zodanig gekozen dat deze leiden tot een positieve transitie richting een duurzame Biobased Delta. Delta in Beweging stimuleert samenwerking op alle niveaus binnen de verschillende initiatieven in het gebied en versterkt daarmee de betekenis van de provincie als betekenisvol midden bestuur. Dit draagt bij aan de sociale cohesie en binding van bewoners met hun Delta. De realisatie en financiële exploitatie is in handen van actieve krachtige stakeholders.

Toelichting op belevingswaarde

De geologische, landschappelijke, natuurlijke, cultuurhistorische en economische waarden en ontwikkelingen vertellen het verhaal van deze hoog dynamische delta en de betekenis voor Brabant en Nederland. Het heeft een direct bereik voor de (West)-Brabantse inwoners én bedrijven.

Brainportcity

Wat betekent het voor Brabant?

In vervolg op het MIRT-onderzoek Brainport Avenue wordt door Rijk en regio binnen een adaptief programma samengewerkt aan de realisatie van de gebiedsvisie Brainport City (2014).

Deze visie geeft een ruimtelijk-economisch toekomstperspectief waarmee Brainport Eindhoven internationaal kan blijven opereren, daarbij voortbouwend op Technologie, Design en Kennis.

Doelen zijn verbetering van agglomeratiekracht, bereikbaarheid en vestigingsklimaat van Brainport Eindhoven als derde nationale Mainport en daarmee aan een Versterkt Stedelijk Netwerk in Noord-Brabant.

Facts & figures

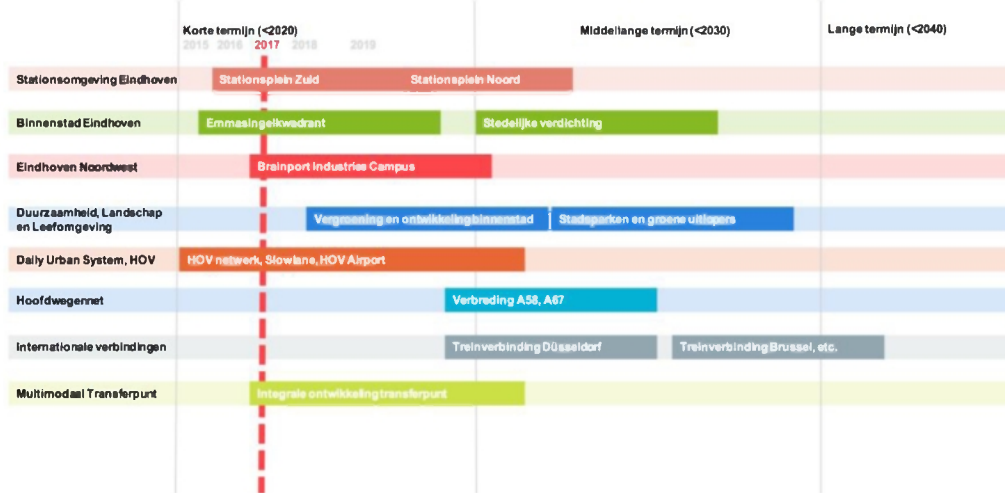
Status Looptijd tot
Verkenning n.t.b.

Provinciale raming
n.t.b.

Dekking
n.t.b.

Partners

Gemeente Eindhoven,
Brainport Development, Provincie Noord-Brabant, ministeries van Infrastructuur & Milieu (I&M) en Economische Zaken (EZ), gemeenten rond Eindhoven (Stedelijk gebied), NS, Eindhoven Airport

Waar staan we nu?

Het programma Brainport City kent in totaal 62 projecten, verdeeld over acht deelopgaven. Het omvat voor de periode 2015-2040 een investeringsvolume (zowel publiek als privaat) orde grootte enkele miljarden.

Naast van specifieke bijdragen vanuit lopende programma's is voor Brainport City geen aparte ruimte op de provinciale begroting.

Verwachting is dat in 2018 projectbijdragen gevraagd gaan worden die bijdragen aan realisatie van beleidsdoelstellingen uit meerdere programma's (ruimte, mobiliteit en infra, erfgoed, economie, Brabantstad/stedelijk netwerk).

Projecten zijn onderling versterkend en moeten fungeren als vliegwiel voor private investeringen.

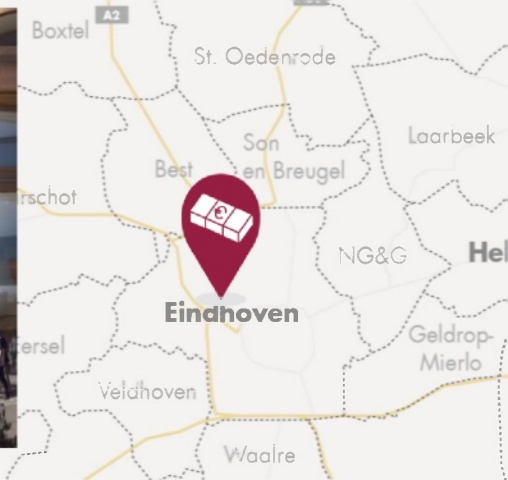
Waar willen we naar toe?

Momenteel wordt er gewerkt aan twee majeure onderdelen.:

- Eindhoven Centraal
- Verbeteren bereikbaarheid Eindhoven Airport (EA) en HOV NW-Eindhoven

Deze projecten hebben een verstrekkende betekenis (ruimtelijk-economisch en voor bereikbaarheid) voor Eindhoven én haar omgeving als Mainport (actieagenda Brainport - REOS) en als onderdeel van het Versterkt Stedelijk Netwerk.

Dit fiche gaat hierna in op Eindhoven Centraal

Duurzame gebiedsontwikkeling 'Eindhoven Centraal'

Er is afgesproken om voor het internationale stedelijk knooppunt XL een programmatische uitvoeringsarrangement te onderzoeken en het neer te zetten als nationale sleutelopgave. De gemeente Eindhoven werkt dit nader uit.

XL-knooppunt station Eindhoven

Ontwikkelen van station Eindhoven en omgeving tot internationaal XL-knooppunt door het verbeteren van de (inter-) nationale verbindingen, naar economische top- en productielocaties, zoals HTCE/ASML en BIC, en Eindhoven Airport. Het wordt het visitekaartje van Brabant en Brainport. Direct, frequent, snel, én kwaliteitsverbetering van het knooppunt, onder meer door verdichting met woningen, kantoren en voorzieningen, allen met internationale uitstraling. Dat draagt ook bij aan een grotere vervoerwaarde op de verbindingen van en naar Eindhoven Centraal en maakt investeringen in infrastructuur effectiever.

In de ontwikkeling liggen volop kansen voor toepassing van innovaties, smart allianties en meer. Deze liggen o.a. op het vlak van mobiliteit, duurzaamheid en stedelijke ontwikkeling en cross-overs daartussen. Daarnaast moet er gestuurd worden naar onderscheidende internationale programmering (van bijvoorbeeld voorzieningen, instituten etc).

Noordzijde;

- Fellenoord wordt een nieuw internationaal hoog stedelijk gebied met een mix van wonen, werken, ontmoeten en ontspannen. Een hoogwaardig, autoluw duurzaam verblijfsgebied met groene verblijfskwaliteit en internationale uitstraling.

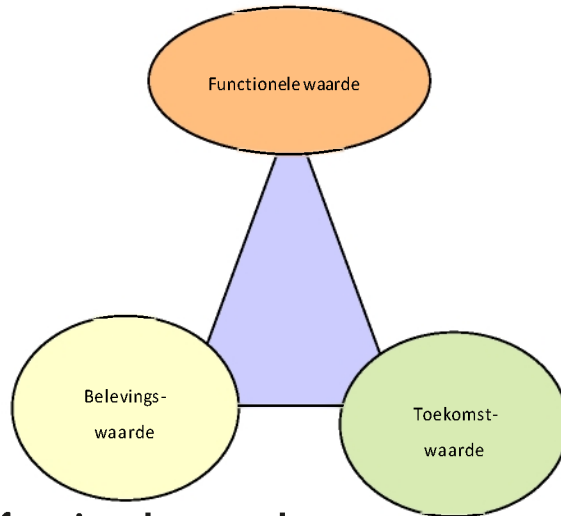
Zuidzijde;

- Een luwe, groene zone vanaf de Dommel, via de Gender en Lichthoven tot aan het Stationsplein en herontwikkeling onderdoorgang Dommeltunnel (incl. oostelijke perronopgang).
- District E

Onderzocht wordt of een geïntegreerde gebieds- en knooppuntontwikkeling met verregaande samenwerkings-, uitvoerings-, en bekostigingsafspraken met private partners, Rijk en provincie mogelijk is.

Er wordt o.a. ook gekeken naar de mogelijkheid van revolverende middelen. In het uitvoeringsarrangement dient er ook gekeken te worden hoe invulling wordt gegeven aan een internationaal onderscheidende programmering

Eerste oriëntatie op Maatschappelijke meerwaarde

Functionele waarde

- Draagt bij aan de Brabantse doelen
- Welvaarts bevorderend
- Risico beperkend
- Multiplier (in- en extern)

Toekomstwaarde

- duurzaam / draagt bij aan verduurzaming
- Sociaal inclusief / draagt bij aan sociale cohesie
- Is financieel exploitabel
- Is rolvast / -versterkend (in- en extern)

Belevingswaarde

- Vertelt het verhaal / verhalen van Brabant
- benut historische waarde
- Is iconisch of kan dat worden
- Heeft bereik onder Brabanders en (inter)nationaal

Toelichting op functionele waarde

De ontwikkeling van het centrumgebied en stationsknoop Eindhoven tot internationaal knooppunt en visitekaartje van Brabant en de BrainportRegio is een opgave van nationaal belang die Eindhoven onmogelijk alleen kan oppakken. De ontwikkeling is cruciaal voor het toekomstig verdienvermogen van Nederland en houdt direct verband met ontwikkeling andere kerngebieden NL (Noordvleugel Randstad, Zuidvleugel Randstad). De ontwikkeling past naadloos in eerder overeengekomen visies en agenda's (Brainport City [2014], REOS [2016] en Actieagenda [2017]).

Toelichting op toekomstwaarde

Ontwikkeling van het gebied draagt bij aan duurzaamheid op meerdere fronten. Een betere OV bereikbaarheid en verdichting draagt bijvoorbeeld bij aan minder Co2 uitstoot. Groen en klimaatadaptatie wordt ook meegenomen. De ontwikkeling draagt ook bij aan de bereikbaarheid van andere locaties zoals HTCE.

Toelichting op belevingswaarde

Het moet laten zien dat economisch gezien Eindhoven internationaal een schielsprong heeft gemaakt qua betekenis. Wordt dus een nieuw onderscheidend internationaal aantrekkelijk gebied bouwend op het verleden van Eindhoven.

Gebiedsopgave N261

Wat betekent het voor Brabant?

Door de N261 als gebiedsopgave te benaderen wil de regio vraagstukken in samenhang vormgeven. Het investeren in het samenbrengen van alle ontwikkelingen in het gebied moet leiden tot slimme oplossingen en meekoppelkansen.

Dit in relatie met de Leisure ambitie en de hierop gebaseerde Leisure kansenkaart en de logistieke agenda voor de regio en de aanwezige ecologische en landschappelijke belangen.

De vraagstukken zijn o.a. Planvorming Efteling 2030, uitbreidingsplannen Beekse Bergen, logistieke ontwikkelingen, leisure ambitie, natuurpoorten, landschappelijke opgaven, energietransitie.

Facts & figures

Status

Verkenning

Looptijd tot

n.t.b.

Provinciale raming

n.t.b.

Dekking

n.t.b.

Partners

Vooralsnog wordt gedacht aan: Regio Hart van Brabant, PNB, Midpoint, House of Leisure en mogelijk ook de omgevingspartners zoals Efteling en Beekse Bergen, .ZLTO, Waterschap, Natuurmonumenten

Waar staan we nu?

De regio Hart van Brabant is de 'region of Social Innovation'. Social Innovation vormt in Midden-Brabant de leidraad voor economische, maatschappelijke en bestuurlijke vernieuwingen.

Regio Hart van Brabant en Midpoint Brabant creëren zo samen met partners maatschappelijke en economische meerwaarde.

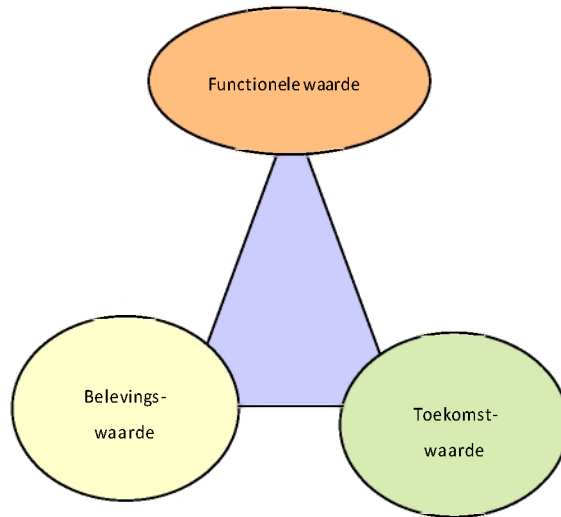
Omdat er veel partijen betrokken zijn (o.a. overheid, ondernemers, maatschappelijke organisaties, Midpoint), wordt waarschijnlijk een externe procesbegeleider / voorzitter ingeschakeld .

Waar willen we naar toe?

De doelstellingen van de gebiedsopgave N261 zijn onder andere:

- Faciliteren van de groei van de Leisure
- Faciliteren van de (groei van) de mobiliteit rondom de N261
- Faciliteren van de groei van
- Faciliteren van de energiepogpave
- Versterken en ontwikkelen van landschap
- Gebiedsopgaven zoals Westelijke Langstraat, Loonse en Drunense Duinen en landschapspark Pauwels

Eerste oriëntatie op Maatschappelijke meerwaarde

Functionele waarde

- Draagt bij aan de Brabantse doelen
- Welvaarts bevorderend
- Risico beperkend
- Multiplier (in- en extern)

Toekomstwaarde

- duurzaam / draagt bij aan verduurzaming
- Sociaal inclusief / draagt bij aan sociale cohesie
- Is financieel exploitabel
- Is rolvast / -versterkend (in- en extern)

Belevingswaarde

- Vertelt het verhaal / verhalen van Brabant
- benut historische waarde
- Is iconisch of kan dat worden
- Heeft bereik onder Brabanders en (inter)nationaal

Toelichting op functionele waarde

Deze gebiedsopgave draagt bij aan diverse provinciale doelen, draagt bij aan de economie (derde leisureproject), heeft een grote multiplier en kan risico beperkend zijn indien multiple-helix partners betrokken worden.

Toelichting op toekomstwaarde

Duurzaamheid is een onderdeel van het project (energieopgave wordt mee beschouwd), draagt bij aan cohesie (leefbaarheid betrekken partners).

Toelichting op belevingswaarde

Heeft bereik binnen Brabant en afhankelijk van het nieuwe leisureproject mogelijk internationaal, vertelt het verhaal van Brabant (leisureboulevard).

De toekomst van Brabant

250 gezonde klimaatbestendige groene schoolpleinen

Wat betekent het voor Brabant?

De meeste Brabantse schoolpleinen zijn betegeld en missen zo de kans om bij te dragen aan klimaatadaptieve steden, positieve gezondheid, biodiversiteit en het waterbewustzijn van de kinderen en ouders.

In Brabant zijn 1000 basisscholen. We willen 250 scholen stimuleren met een financiële impuls om een gezond, klimaatbestendig en groen schoolplein te realiseren.

Facts & figures

Status

Verkenning

Looptijd

n.t.b.

Provinciale raming

n.t.b.

Dekking

n.t.b.

Partners

Waterschappen, GGD, OranjeFonds, VHG, gemeenten, schoolbestuur, scholen, ouders, kinderen.

Waar staan we nu?

Het project staat op uitvoeringsagenda's Ruimtelijke Adaptatie (RA) en voor de uitvoeringsagenda Brabantse Health Deal (BHD). Met Waterschappen en GGDs worden in het kader van deze uitvoeringsagenda's afspraken gemaakt over samenwerking en financiële bijdrage.

Via het interbestuurlijk programma 'Duurzaamdoor' is er samenwerking met de Brabantse jong leren eten makelaars f Het Oranjefonds stelt extra financiering beschikbaar voor een aantal scholen in wijken met grote diversiteit en beperkte sociale veerkracht.

VHG (de branchevereniging voor ondernemers in het groen) heeft een Groen Manifest gesloten, waarin wordt gepleit voor meer groene speelpleinen bij basisscholen.

Veel gemeenten hebben lopende (kleinschalige) stimuleringsmogelijkheden en/of educatieprogramma's. Daarnaast zijn er in Brabant veel partijen actief b.v. Jantje Beton, IVN, Vlinderstichting etc. met wie we in gesprek zijn over samenwerking.

Waar willen we naar toe?

Met een aantal (groene) maatregelen kunnen schoolpleinen zo worden ingericht dat ze jongeren stimuleren om te bewegen, een bijdrage leveren aan de klimaatadaptieve steden en de lokale biodiversiteit vergroten.

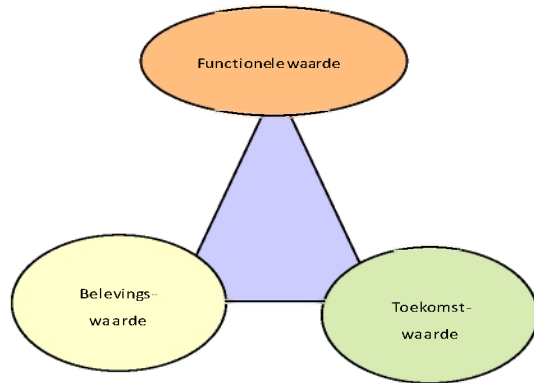
Kinderen en ouders maken op inspirerende wijze kennis met maatregelen hoe ze zelf een bijdrage kunnen leveren aan een gezonde vitale klimaatbestendige leefomgeving.

Met het project worden rond de 50.000 leerlingen en hun ouders bereikt. Ieder jaar stroomt een nieuwe groep kinderen en ouders in.

Een groen schoolplein is nooit af, iedereen kan zich ermee verbinden. Het is aangetoond dat natuurbeleving en vrij buitenspel in een natuurlijke omgeving goed is voor de gezondheid en het welzijn van kinderen.

Tot slot is er een aangetoonde samenhang tussen geslaagde groene herinrichting en een positieve ontwikkeling in het sociale klimaat op het plein.

Eerste oriëntatie op Maatschappelijke meerwaarde

Functionele waarde

- Draagt bij aan de Brabantse doelen
- Welvaarts bevorderend
- Risico beperkend
- Multiplier (in- en extern)

Toekomstwaarde

- duurzaam / draagt bij aan verduurzaming
- Sociaal inclusief / draagt bij aan sociale cohesie
- Is financieel exploitabel
- Is rolvast / -versterkend (in- en extern)

Belevingswaarde

- Vertelt het verhaal / verhalen van Brabant
- benut historische waarde
- Is iconisch of kan dat worden
- Heeft bereik onder Brabanders en (inter)nationaal

Toelichting op functionele waarde

Onderzoek toont aan dat:

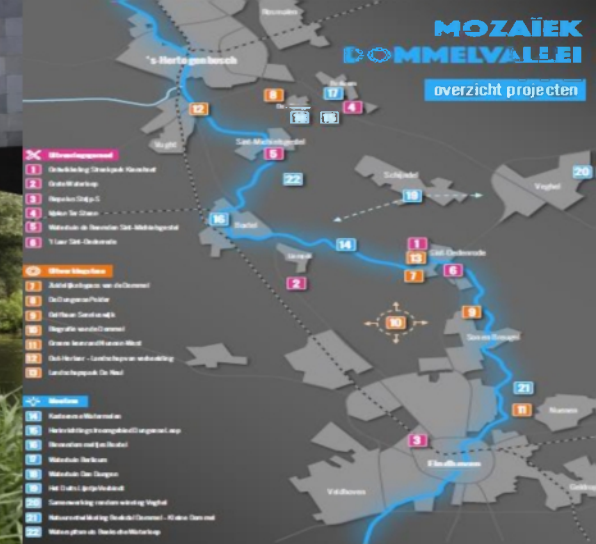
- er een sterke positieve relatie is tussen de gezondheid van bewoners en de aanwezige hoeveelheid groen in wijken;
- mensen zich niet alleen gezonder voelen in een groenere woonomgeving, ze bezoeken ook significant minder vaak de huisarts;
- deze positieve relaties sterker zijn voor kinderen, jongeren, ouderen en mensen met een lage sociaal-economische status omdat deze bevolkingsgroepen gemiddeld meer tijd doorbrengen in hun woonomgeving;
- een kwart van de relatie tussen groen en gezondheid te verklaren is door het feit dat de bewoners van groenere buurten meer sociale cohesie ervaren. Mensen die wonen in een buurt met meer groen zijn minder eenzaam en ervaren meer sociale steun;
- het percentage kinderen met overgewicht 15% hoger ligt in wijken met minder groen. Een groen schoolplein stimuleert bewegen;
- groen een gunstig effect heeft op het microklimaat.

Toelichting op toekomstwaarde

- Zien dat de directe omgeving veranderbaar is en dat je invloed kan hebben op dit veranderingsproces stimuleert het democratisch bewustzijn en actief burgerschap.

Toelichting op belevingswaarde

- Met een aantal (groene) maatregelen kunnen schoolpleinen zo worden ingericht dat ze jongeren stimuleren om te bewegen, een bijdrage leveren aan de klimaatadaptieve steden en de lokale biodiversiteit vergroten.
- Met het project worden rond de 50.000 leerlingen en hun ouders bereikt. Ieder jaar stroomt een nieuwe groep kinderen en ouders in.

Mozaïek Dommelvallei

fase 1

Wat betekent het voor Brabant?

Mozaïek Dommelvallei is geïnspireerd op Mozaïek Brabant waarin nieuwe koppelingen tot stand worden gebracht tussen stad, landbouw, recreatie en natuur.

Het watersysteem wordt daarin beschouwd als de integrerende factor, vertaald in zes 'watermachines' (Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam, IABR; ambassadeur rijksbouwmeester Floris Alkemade).

De initiatiefnemers, verenigd in de Stuurgroep Mozaïek Dommelvallei, hebben zich tot doel gesteld de watermachines in praktijk te brengen in het stroomgebied van de Dommel voor het traject Eindhoven - Den Bosch.

Voor nadere info: <http://dommelmozaiek.nl/>

Facts & figures

Status	Looptijd
Verkenning	n.t.b.

Provinciale raming
n.t.b.

Dekking
n.t.b.

Partners

Stuurgroep Mozaïek Dommelvallei.
Ondertekenaars Manifest Mozaïek Dommelvallei

Waar staan we nu?

Bij de beoordeling van de propositie Het Groene Woud is geconstateerd dat de projecten bijdragen aan de provinciale programmadoelen, maar dat er geen mogelijkheid was ze te financieren.

Via de versnellingsafspraken tussen provincie Noord-Brabant en Regio Noordoost Brabant komt het uitvoeringsprogramma Mozaïek Dommelvallei nu opnieuw aan de orde. De provincie heeft haar inhoudelijke interesse voor het uitvoeringsprogramma Mozaïek Dommelvallei nogmaals kenbaar gemaakt.

Uit het uitvoeringsprogramma Mozaïek Dommelvallei zijn de project(onderdel)en geselecteerd die uitvoeringsgereed zijn.

Waar willen we naar toe?

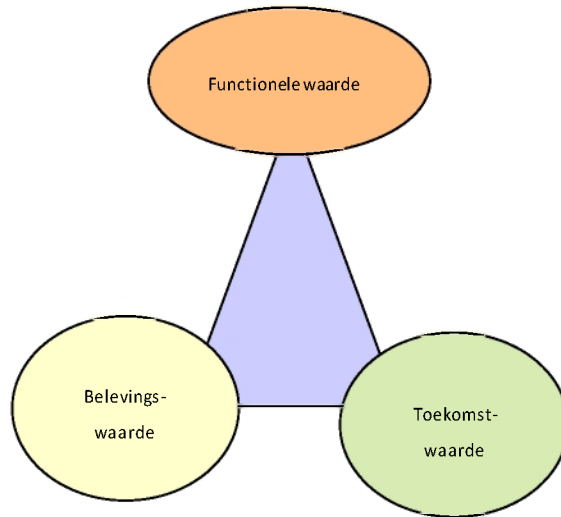
De onderlegger van Mozaïek Brabant zijn de zogenaamde 'watermachines'. Mozaïek Dommelvallei vertaalt deze ideeën naar de praktijk. Met een brede beweging worden van onderop projecten met lokaal draagvlak ontwikkeld en uitgevoerd in een integrale gebiedsontwikkeling rondom de Dommel, van Eindhoven tot Den Bosch (inclusief beide steden).

Het uitvoeringsprogramma Mozaïek Dommelvallei kan met de projecten een krachtige start maken, waarmee op korte termijn zichtbare successen kunnen worden geboekt.

Dit sleutelproject, Mozaïek Dommelvallei, betreft de volgende geselecteerde deelprojecten:

- Ontwikkeling Streekpark Kienehoef;
- Groote Waterloop;
- De watertuinen van Sint-Michielsgestel: watertuin 1 de Beemden, Sint-Michielsgestel;
- Biografie van de Dommel;
- 't Laar;
- Bypass Sint-Oedenrode: Onderdeel 'het lijnvormig element';
- De Neul;
- Watermolen Ter Steen.

Eerste oriëntatie op Maatschappelijke meerwaarde

Functionele waarde

- Draagt bij aan de Brabantse doelen
- Welvaarts bevorderend
- Risico beperkend
- Multiplier (in- en extern)

Toekomstwaarde

- duurzaam / draagt bij aan verduurzaming
- Sociaal inclusief / draagt bij aan sociale cohesie
- Is financieel exploitabel
- Is rolvast / -versterkend (in- en extern)

Belevingswaarde

- Vertelt het verhaal / verhalen van Brabant
- benut historische waarde
- Is iconisch of kan dat worden
- Heeft bereik onder Brabanders en (inter)nationaal

Toelichting op functionele waarde

De projecten dragen bij aan de provinciale doelen voor milieu, water, klimaat, natuur, vrijetijdseconomie, erfgoed, sociale veerkracht, leegstand en economie.

Toelichting op toekomstwaarde

De projecten richten zich op duurzame oplossingen (in de zin van minder belasting op de omgeving en langdurig houdbare resultaten en/of exploitatie). Het manifest is ondertekend door overheden, maatschappelijke organisaties, vrijwilligersorganisaties, onderwijs en bedrijven. De projecten zijn en worden met en door bewoners en ondernemers ontwikkeld en uitgevoerd.

Toelichting op belevingswaarde

De projecten, met de biografie van de Dommel, vertellen het verhaal van het beekdallandschap en de ontwikkeling ervan door de eeuwen heen. Maar het vertelt ook hoe door samenwerking en een integrale aanpak, gebaseerd op het watersysteem, oplossingen kunnen worden gevonden. De aanpak en de resultaten krijgen een (inter)nationaal podium tijdens de Landschapstriënnale 2020 in Midden-Brabant.

Biomakerij

Smart Water in een Smart City

Wat betekent het voor Brabant?

Strijp-S in Eindhoven is een innovatieve plek waar experimenten in stadsontwikkeling, technologie, de kracht van natuur, design en kennis samenkomen. Afgelopen jaar hebben Park Strijp-S Beheer en Waterschap de Dommel samen met de provincie Noord-Brabant en gemeente Eindhoven de mogelijkheden voor een nieuw concept voor zuivering van huishoudelijk afvalwater en vervuild grondwater verkend.

Micro-organismen en waterplanten vormen het hart van de zuivering; slimme technologieën zorgen voor een maximaal zuiveringseffect. De biomakerij ziet er uit als een botanische tuin die prima past in een stedelijke omgeving. De biomakerij speelt in op de specifieke eigenschappen van het te zuiveren afvalwater en de hoeveelheden en kan bij de bron worden aangelegd en is in staat het ter plaatse vervuilde grondwater te zuiveren. Het gezuiverde water kan voor meerdere functies worden benut.

Facts & figures

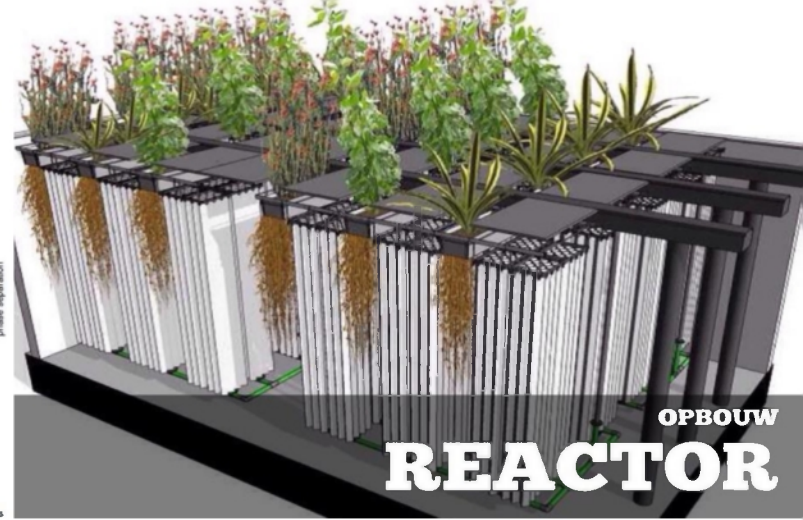
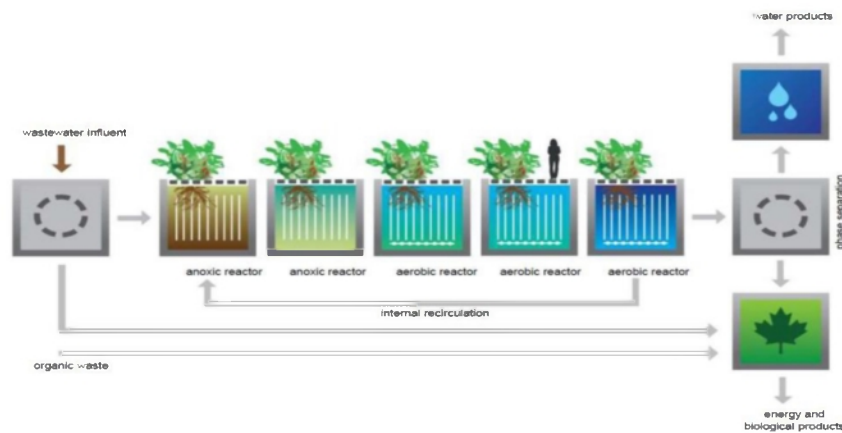
Status	Looptijd tot
Verkenning	n.t.b.

Provinciale raming
n.t.b..

Dekking
n.t.b.

Partners

Park Strijp-S Beheer, Waterschap de Dommel, gemeente Eindhoven, Provincie Noord-Brabant.

Waar staan we nu?

Er dienen zich nu op Strijp S meerdere locaties aan waar de biomakerij realiseerbaar is, rekening houdend met de belevingswaarde en toegankelijkheid voor inwoners en praktische zaken, zoals beschikbare ruimte en ligging ten opzichte van het rioleringsstelsel.

De businesscases en financiering ervan zijn besproken met betrokken partijen. Er is, gezien de veelzijdige positieve aspecten, commitment over de realisatie van de biomakerij. De voorkeur gaat uit naar een combinatie met nieuwbouw.

Voorstel is een publiek-publieke samenwerking aan te gaan om de innovatie-aspecten te borgen.

De vervolgstap is het alloceren van de financiering bij elk van deze drie overheden. De mogelijkheden voor Europese subsidiëring worden verkend.

Waar willen we naar toe?

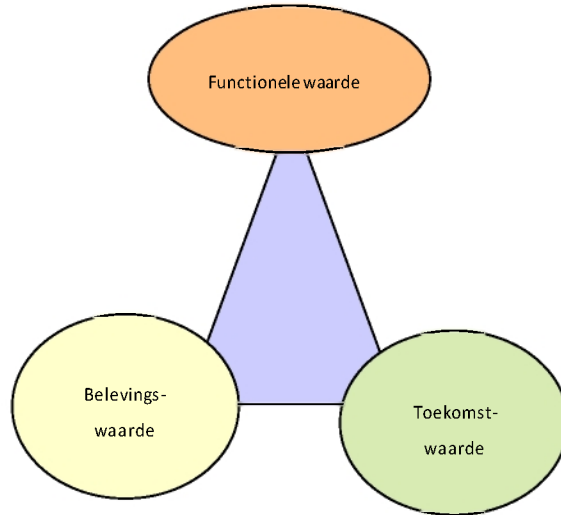
Met de biomakerij kan worden ingespeeld op de groei en trends van decentrale verwerking van afvalwater. Dit bespaart op infrastructuur om het afvalwater over grote afstanden te transporteren. De wens om flexibel te kunnen zijn en te kunnen inspelen op ontwikkelingen en specifieke zuivering leeft ook op andere plaatsen in de regio Eindhoven.

Wanneer de biomakerij succesvol wordt uitgevoerd, is opschaling naar andere regio's/steden kansrijk. Bovendien zijn er mogelijkheden voor de export van opgedane kennis en ontwikkelde technologie.

De biomakerij smart water heeft als beoogd resultaat:

- nieuwe vormen van waterzuivering te ontwikkelen die goed inpasbaar zijn in de stedelijke woonomgeving
- inwoners zo meer bewust te maken van de waarde van schoon water en de inspanningen die nodig zijn om huishoudelijk afvalwater weer bruikbaar te maken
- vliegwiel voor de circulaire economie en technologische innovaties
- meer groen en ecologie in de woonomgeving
- versnelde en definitieve grondwaterzuivering ter plaatse van Strijp S

Eerste oriëntatie op Maatschappelijke meerwaarde

Functionele waarde

- Draagt bij aan de Brabantse doelen
- Welvaarts bevorderend
- Risico beperkend
- Multiplier (in- en extern)

Toekomstwaarde

- duurzaam / draagt bij aan verduurzaming
- Sociaal inclusief / draagt bij aan sociale cohesie
- Is financieel exploitabel
- Is rolvast / -versterkend (in- en extern)

Belevingswaarde

- Vertelt het verhaal / verhalen van Brabant
- benut historische waarde
- Is iconisch of kan dat worden
- Heeft bereik onder Brabanders en (inter)nationaal

Toelichting op functionele waarde

Waterzuivering zonder voor stankoverlast, herbestemming van gezuiverd water in de stedelijke omgeving (openbaar groen, tegengaan hittestress), stedelijk groen, beleving van natuur, technologische innovaties,

Toelichting op toekomstwaarde

Bewustwording van burgers van waarde van schoon water, hergebruik van water en van reststoffen (circulaire waterzuivering), living lab, besparing van energie en grondstoffen, zuivering grondwatervervuiling, financieel exploitabel

Toelichting op belevingswaarde

Combinaties van de kracht van natuur, beleving van natuurlijke waterzuivering en educatieve aspecten, technologie en innovatie geeft de biomakerij een iconisch karakter.

Toegankelijk voor alle Brabanders, door kennisontwikkeling van zuiveringsprocessen en technologische innovaties (met name sensortechnieken en ict) dient zich een nieuwe exportmarkt aan. Biomakerij geeft inhoud aan het imago van Brainport (regio van kennis en innovatie)

Zuiderwaterlinie

Wat betekent het voor Brabant?

Van de waterlinies in Nederland is de Zuiderwaterlinie de oudste, langste en meest benutte. De linie loopt dwars door Brabant en verbindt elf Brabantse vestingsteden en hun ommeland met elkaar, in totaal 15 Brabantse gemeenten. Naast de vestingsteden vind je er forten, schansen, ravelijnen, vestingrelicten, linedijken, sluizen en inundatievlaktes. Het gaat om een - in erfgoedtermen - omvangrijk en onderscheidend ensemble, waarin 450 jaar geschiedenis samenkomt.

De ontwikkeling van de Zuiderwaterlinie richt zich nadrukkelijk niet alleen op de erfgoedsector, maar op 4 domeinen: cultureel, sociaal, economisch en omgeving. De inzet op de Zuiderwaterlinie vindt plaats binnen de gestelde kaders van het erfgoedbeleid: de Zuiderwaterlinie is een icoon binnen de Verhaallijn Bevochten Brabant (Kader Verbeeldingskracht van Erfgoed)

Facts & figures

Status

Verkenning

Looptijd tot

n.t.b.

Provinciale raming

n.t.b..

Dekking

n.t.b.

Partners

Betalende partners: alle 15 gemeenten aan de linie, de gezamenlijke waterschappen en Provincie

Partners (IOK): BKKC, Erfgoed Brabant, VisitBrabant, Kunstbalie, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, ANWB, Nederlandse Vereniging van Vestingsteden

Waar staan we nu?

Partijen die de Intentieovereenkomst Zuiderwaterlinie hebben ondertekend, hebben afgesproken dat men op basis van eigen rol, taak en mogelijkheden bijdraagt aan de ontwikkeling. Daarbij is het doel om van één begroting per (deel-)project/partij te komen tot één gezamenlijke programmafianciering.

Gezamenlijke financiering maakt het mogelijk om van kleine, incidentele projecten naar één overkoepelend programma over te stappen. De programmafianciering richt zich op de Zuiderwaterlinie als één entiteit en totaalproduct in aanbod voor bezoekers, marketing, communicatie en beleving, onderzoek en verkenning van lange termijn kansen. Deze programmafianciering is voorzien vanuit bestaande middelen (Erfgoedkader) en door financiële bijdrages van de genoemde partners.

In het visie-document dat ten grondslag ligt aan de doorontwikkeling van de Zuiderwaterlinie zijn de vijf stellingen als vertrekpunt genomen.

Elke stelling heeft een eigen identiteit die in gezamenlijkheid complementair zijn en de kracht van de Zuiderwaterlinie vormen:

West-Brabantse Waterlinie - Bergen op Zoom - Steenberg

Oudste deel van de ZWL, bakermat van inundatie

Stelling van Willemstad

Forten aan het open water

Breda - Geertruidenberg

Linies en schansen

Den Bosch - Heusden

Bekroonde vestingsteden (Europese Erfgoedprijs Urbes nostrae)

Grave - Ravenstein

Zuiderwaterlinie als exemplarisch voor de relatie die de streek tot de Maas heeft.

In sommige stellingen is de samenwerking al heel intensief en worden gezamenlijk al projecten gerealiseerd, in andere stellingen moet dit proces nog worden opgestart.

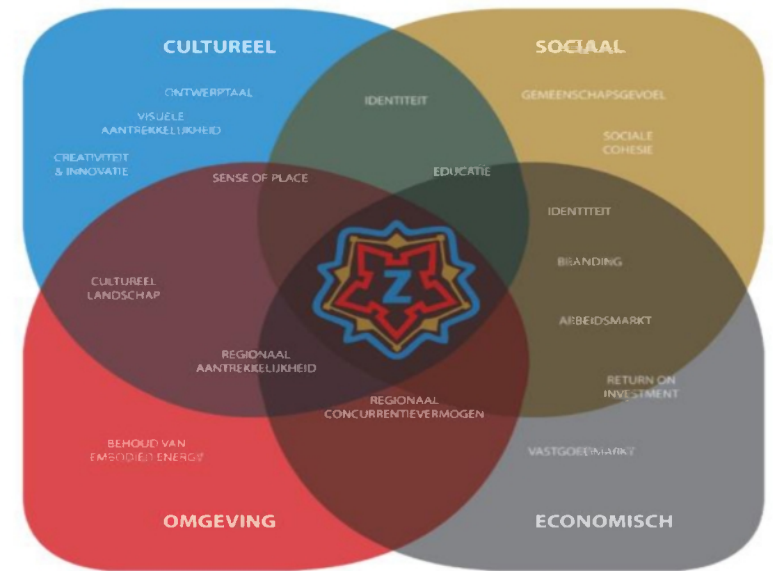

Waar willen we naar toe?

Het programma Zuiderwaterlinie draagt bij aan de bekendheid en beleefbaarheid van de geschiedenis van Bevochten Brabant en de bijzondere positie die Brabant heeft gehad als buffer voor Holland.

Met het enorme draagvlak bij externe partners en het enthousiasme waarmee partijen met de Zuiderwaterlinie aan de slag gaan, is er nu momentum om door te pakken met de ontwikkeling voor de langere termijn.

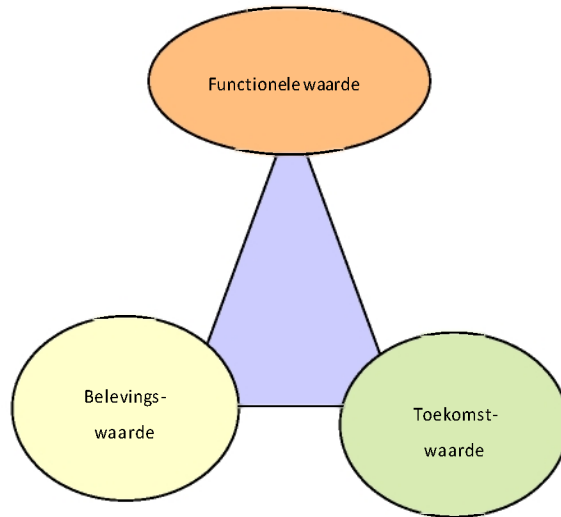
Om de identiteit van de Zuiderwaterlinie te verstevigen en te verbinden aan de toekomstige opgaven is uitwerking op het niveau van de stellingen onmisbaar.

The different subdomains identified in the collected studies mapped in the holistic four domain approach diagram. Origineel van: BERTELSMANN (2015), Cultural Heritage Counts for Europe, bewerkt door SMV, 2016.

Deze uitwerking moet leiden tot een gezamenlijke inzet op het niveau van de stellingen zodanig dat het bijdraagt aan de positionering van de Zuiderwaterlinie als totaal: met de betrokken gemeenten, waterschappen, de ANWB, de verschillende toeristische en culturele initiatiefnemers en de vele betrokken vrijwilligersorganisaties binnen de stellingen. Op basis van de uitwerking worden de opgaven en de projecten gedefinieerd en geprioriteerd, inclusief de financiële vertaling en de bijdrage van de betrokken stakeholders. Op basis daarvan kunnen de noodzakelijke hoeveelheid middelen worden onderbouwd. Daarbij wordt samengewerkt met gerelateerde opgaven zoals de inzet op de Delta, ruimtelijke ontwikkeling, klimaatverandering, natuur, mobiliteit en vrijetijdseconomie.

Eerste oriëntatie op Maatschappelijke meerwaarde

Functionele waarde

- Draagt bij aan de Brabantse doelen
- Welvaarts bevorderend
- Risico beperkend
- Multiplier (in- en extern)

Toekomstwaarde

- duurzaam / draagt bij aan verduurzaming
- Sociaal inclusief / draagt bij aan sociale cohesie
- Is financieel exploitabel
- Is rolvast / -versterkend (in- en extern)

Belevingswaarde

- Vertelt het verhaal / verhalen van Brabant
- benut historische waarde
- Is iconisch of kan dat worden
- Heeft bereik onder Brabanders en (inter)nationaal

Toelichting op functionele waarde

De Zuiderwaterlinie vertrekt vanuit het erfgoedbeleid, maar verbindt het verhaal aan andere Brabantse doelen: inundatiegebieden i.r.t. klimaatadaptatie en waterveiligheid, het Brabants natuurnetwerk, ruimtelijke kwaliteit en landschapsonwerp, vrijetijdseconomie en mobiliteit.

Toelichting op toekomstwaarde

Met de Zuiderwaterlinie creëren we met partners een cultuurtoeristische bestemming van formaat. Daarmee delen partners in een gezamenlijk, toonaangevend cultuurtoeristisch aanbod en krachtige promotie voor de (inter)nationale markt.

Met het vermarkten van de Zuiderwaterlinie wordt de toeristische potentie in de stellingen en op de verschillende locaties substantieel versterkt en wordt ook bijgedragen aan meerdaags verblijf en herhaalbezoek in Brabant. Met samenwerking binnen het Zuiderwaterlinienetwerk creëren we eveneens (cultuurhistorische) massa.

Toelichting op belevingswaarde

De Zuiderwaterlinie vertelt het verhaal van Bevochten Brabant. De potentie van de belevingswaarde van de Zuiderwaterlinie als totaal hangt in belangrijke mate samen met de wijze waarop de Zuiderwaterlinie binnen de stellingen verder vorm krijgt.

Ontsnipperingsopgave A58

Wat betekent het voor Brabant?

De ontsnipperingsopgave van de A58 (passage Beerze) wordt in samenhang met de verbreding van de A58 opgepakt. Met de maatregelen worden niet alleen de huidige knelpunten voor een groot scala aan diersoorten opgelost, maar wordt ook een klimaatrobuuste oplossing naar de toekomst geboden. De maatregelen leiden ertoe dat diersoorten die door klimaatverandering naar het noorden opschuiven, zonder problemen de A58 kunnen passeren. Verder dragen de maatregelen bij aan de ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing. Bovendien wordt de migratie van diersoorten gecombineerd met wandelmogelijkheden.

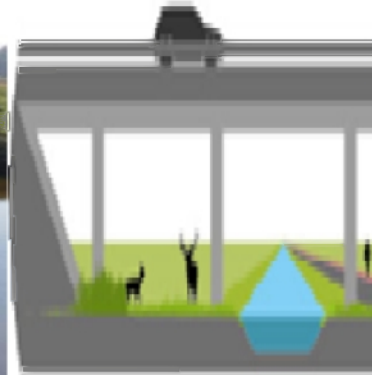
Facts & figures

Status	Looptijd tot
Verkenning	n.t.b.

Provinciale raming
n.t.b.

Dekking
n.t.b.

Partners
Gemeente Oirschot: n.t.b.

Waar staan we nu?

In het kader van het project InnovA58 (planstudie wegverbreding naar 2x3 rijstroken tussen Eindhoven-Tilburg en Annabosch-Galder; deelopgave binnen het programma SmartwayZ.NL) wordt invulling gegeven aan de ontsnipperingsopgave.

De regionale ambitie is een weg op poten die ruimte biedt voor een passage voor wandelaar op de ene oever en maximale passage voor dieren gebaseerd op doelgroepsoort 'edelhart' en 'vleermuis' (zowel waterloop als andere oever). Ook landschappelijk-visueel heeft deze uitwerking voordelen, omdat het beekdal veel beter doorloopt onder de A58. Het Beerzedal is niet alleen een ecologische maar ook een belangrijke landschappelijke drager van de identiteit van Brabant.

Op dit moment doet zich de kans voor invulling te geven aan de regionale ambitie voor een plus op de ontsnipperingsopgave bij de Beerze.

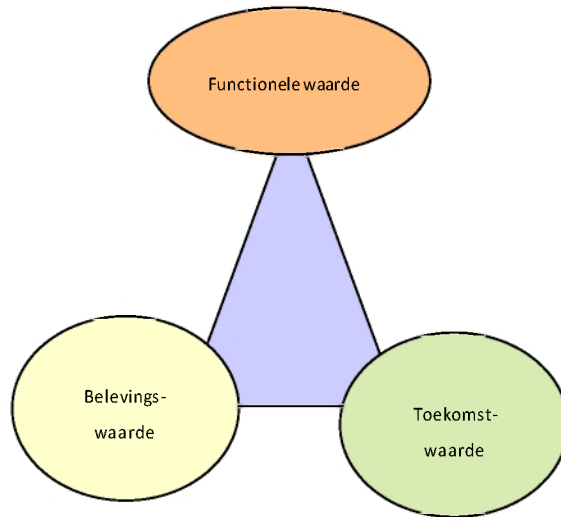
Waar willen we naar toe?

Een goed functionerend natuurnetwerk is noodzakelijk om biodiversiteit te herstellen en te behouden. Daarbij hoort ook het wegnemen van barrières zoals snelwegen, waterwegen en spoorwegen, zodat soorten van droge en natte milieus zich kunnen verplaatsen tussen natuurgebieden.

Het beekdal van de Beerze speelt een belangrijke rol in het creëren van een robuuste noord-zuid verbinding in het kader van klimaatadaptatie op Europese schaal.

Voor een klimaatrobuuste zone bij de passage van de Beerze is meer nodig dan de door Rijkswaterstaat voorgestelde wettelijke basisvariant. Door een geschikte migratiezone te maken voor een groot scala aan soorten, kunnen populaties mee bewegen met opschuivende klimaatzones. We combineren bovendien de migratie van soorten met wandel- en fietsmogelijkheden. Tevens dragen de maatregelen bij aan een versterking van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit.

Eerste oriëntatie op Maatschappelijke meerwaarde

Functionele waarde

- Draagt bij aan de Brabantse doelen
- Welvaarts bevorderend
- Risico beperkend
- Multiplier (in- en extern)

Toekomstwaarde

- duurzaam / draagt bij aan verduurzaming
- Sociaal inclusief / draagt bij aan sociale cohesie
- Is financieel exploitabel
- Is rolvast / -versterkend (in- en extern)

Belevingswaarde

- Vertelt het verhaal / verhalen van Brabant
- benut historische waarde
- Is iconisch of kan dat worden
- Heeft bereik onder Brabanders en (inter)nationaal

Toelichting op functionele waarde

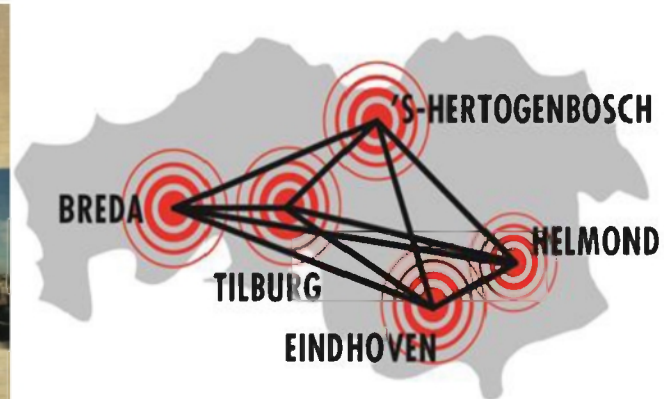
In het bestuursakkoord 'Beweging in Brabant' staat de ambitie benoemd om ons onverminderd in te zetten voor de biodiversiteit in Brabant door ecologische structuurversterking en tevens de verbinding te zoeken tussen ecologie en vrijetijdseconomie. Een goed functionerend natuurnetwerk, zonder barrières tussen natuurgebieden, is noodzakelijk om biodiversiteit te herstellen en te behouden.

Toelichting op toekomstwaarde

Voor een klimaatrobuuste zone bij de passage van de Beerze is meer nodig dan de wettelijke basisvariant. Door een geschikte migratiezone te maken voor een groot scala aan soorten, kunnen populaties mee bewegen met opschuivende klimaatzones. We combineren bovendien de migratie van soorten met wandel- en fietsmogelijkheden. Tevens dragen de maatregelen bij aan een versterking van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit.

Toelichting op belevingswaarde

De regionale ambitie is een weg die ruimte biedt voor een passage voor wandelaar op de ene oever maximale passage voor dieren gebaseerd op doelgroepsoort 'edelhart' en 'vleermuis' (zowel waterloop als andere oever). Ook landschappelijk-visueel heeft deze uitwerking voordelen, omdat het beekdal veel beter doorloopt onder de A58. Het Beerzedal is niet alleen een ecologische maar ook een belangrijke landschappelijke drager van de identiteit van Brabant.

Stedelijke agenda Brabantstad

Wat betekent het voor Brabant?

Steden zijn steeds belangrijker als motor van de economie en blijven de komende decennia groeien, ook in Brabant. Verstedelijking leidt tot kansen maar kan ook de leefbaarheid onder druk zetten. BrabantStad streeft naar een blijvende positie in de top 5 van Europese kennis- en innovatieregio's en wil de economische potentie van Brabant versterken en antwoorden vinden voor stedelijke uitdagingen en transities.

Om dit te realiseren verbinden de partners in BrabantStad zich aan de Stedelijke Agenda 2018 - 2022 met betekenisvolle en ambitieuze stedelijke projecten.

Facts & figures

Status	Looptijd tot
Verkenning	n.t.b.

Provinciale raming
n.t.b.

Dekking
n.t.b.

Partners
B5-steden
en anderen

Waar staan we nu?

BrabantStad werkt aan het opstellen van een Stedelijke Agenda 2018 - 2022.

Momenteel staan we midden in het proces van de verkenning en concretisering van thema's voor deze Stedelijke Agenda BrabantStad. Deze eerste concretiseringslag wordt voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 afgerond. Hier hoort ook een voorstel voor de nieuwe governance bij: Hoe gaan we de samenwerking organiseren op een manier die past bij de huidige netwerkmaatschappij.

In de nieuwe coalitie-akkoorden van de B5-steden zou de Stedelijke Agenda BrabantStad een plek moeten krijgen, waarna een proces van vaststellen van acties, capaciteit en middelen begint voor alle partners.

Waar willen we naar toe?

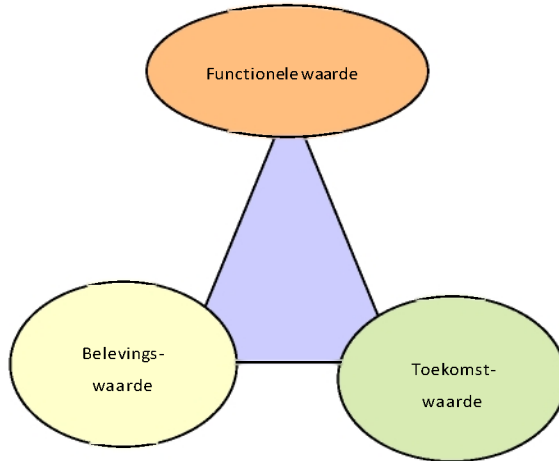
We willen de slimste regio van de wereld worden: Slim BrabantStad.

In Slim BrabantStad maken we samen optimaal gebruik van (technologische en sociale) innovatieve oplossingen om de (leef)kwaliteit te vergroten, het imago van de regio te versterken en de economische kracht een impuls te geven. Alles om het leven zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor de Brabanders van nu en morgen.

Door een robuuste agenda uit te voeren en slim samen te werken in multiple helix samenwerkingsverbanden.

Mogelijke thema's zijn: Digitale infrastructuur, Kennis en Onderwijs systeem, Slimme en Duurzame Mobiliteit, etc.

Eerste oriëntatie op Maatschappelijke meerwaarde

Functionele waarde

- draagt bij aan de Brabantse doelen
- is welvaarts bevorderend
- is risico beperkend
- kent een multiplier (in- en extern)

Toekomstwaarde

- duurzaam / draagt bij aan verduurzaming
- Sociaal inclusief / draagt bij aan sociale cohesie
- financieel exploitabel
- rolvast / -versterkend (in- en extern)

Belevingswaarde

- vertelt het verhaal / de verhalen van Brabant
- historische waarde
- Is iconisch of kan dat worden
- heeft bereik onder Brabanders en (inter)nationaal

Toelichting op functionele waarde

Verstedelijking leidt tot kansen maar kan ook de leefbaarheid onder druk zetten. Het is de kunst om de economische potentie zo goed mogelijk te benutten en de nadelen tegelijkertijd tegen te gaan.

Toelichting op toekomstwaarde

De innovatieve oplossingen die dit oplevert zijn niet alleen voor Brabant van waarde maar kunnen ook internationaal bijdragen aan duurzame en inclusieve ontwikkelingen.

Toelichting op belevingswaarde

In de Stedelijke Agenda zullen bestaande kwaliteiten van Brabant vertrekpunt zijn om deze op een slimme Brabantse manier van samenwerken verder te versterken.

DE SLEUTELPROJECTEN

Besluitvormings- / realisatiefase

Geen projecten in deze fase